DE PAARLVISSCHERIJ BIJ HET EILAND MARGARITA.

DOOR

P. A. EUWENS. O. P.

Wie met een der stoomschepen van de „Koninklijke West-Indische Maildienst” ooit een reis gemaakt heeft van Suriname of Trinidad uit langs de Venezolaansche kust naar het eiland Curaçao, herinnert zich, bij het doorstoomen tusschen deze kust en het eiland Margarita op weinige kilometers afstand in de glanzende morgenzon een zwerm zeilscheepjes bijna onmerkbaar zich langs de kalme oppervlakte der zee te hebben zien voortbewegen. Al deze scheepjes dragen dezelfde letters en een onderscheidend nummer op het strakgespannen zeil.

Weldra zijt ge door de welwillendheid van kapitein of stuurman ingelicht en weet gij nu, dat deze vaartuigen de vloot vormen der paarlvisschers van het eiland Margarita. Dit grootendeels onvruchtbare eiland, dat mede tot Venezuela behoort, strekt zich over een oppervlakte van 1150 K.M.² ten Noord-Westen van het schiereiland Paria en juist ten Noorden van het andere schiereiland Araya, waarachter de stad Cumaná ligt, uit. Het telt ongeveer 40.000 inwoners, waarvan bijna de helft bij deze visscherij een bestaan vindt.

De volgende bijzonderheden over dit bedrijf ontleenen wij grootendeels aan een artikel in „*El Nuevo Diario*” van Carácas van 28 Januari 1921, geschreven door den heer P. M. Brito Gonzalez.

I.

Niet enkel in den Vrijheidsoorlog tegen Spanje in de eerste 25 jaren der vorige eeuw heeft dit eiland zich be-

roemd gemaakt. Grootere vermaardheid verwierf het reeds veel vroeger, sedert de ontdekking van Amerika, door de paarlvisscherij.

Toen Columbus den 15en Augustus 1498 het eilandje Cubagua, gelegen in het 40 K.M. breede kanaal tusschen Margarita en de vaste kust, ontdekte, vonden de *conquistadores* reeds terstond gelegenheid den rijken schat van paarlen te bewonderen, die door de inwoners uit den bodem der zee waren opgediept. „Bij het naderen van het eiland Cubagua zag de admiraal (Columbus) tal van Indianen, bezig met paarlen te visschen. Hij zond een boot uit om vriendschapsbetrekkingen met hen aan te knopen, waarbij een der matrozen opmerkte, dat een der Indiaansche vrouwen verscheidene snoeren paarlen om den hals droeg. De matroos nam een schotel van de soort, zooals ze in Valencia vervaardigd worden, met levendige kleuren geschilderd, brak ze in stukken en gaf de scherven aan de vrouw, die hem in ruil daarvoor een vrij groote hoeveelheid paarlen schonk. Terstond bracht hij ze naar den admiraal, die nu eenige stuurlui aan den wal zond met een menigte borden en schalen van Valencia en belletjes, waarvoor zij in minder dan geen tijd meer dan drie pond paarlen terug ontvingen, waaronder enkele bijzonder groote, die Columbus later aan den koning van Spanje stuurde ¹⁾).

In October 1499 kwam op Margarita de expeditie aan onder bevel van Alonso Niño en Cristóbal Guerra, die de eerste Spanjaarden waren, welke van het eiland bezit namen. Zij verzamelden hier en meer zuidelijk bij het schiereiland Araya een groote menigte van paarlen, waarvan velen minstens zoo prachtig waren als die uit het Oosten en die zoo groot waren als hazelnooten. Pedro Martir de Anglería zegt van deze expeditie, dat de Spanjaarden van Margarita terugkeerden beladen met paarlen, die zij voor een bagatel verkregen hadden.

Het bericht omtrent het bestaan van deze fabelachtige schatten geraakte al spoedig door geheel Spanje verspreid

¹⁾ WASHINGTON IRVING. *Leven en Reizen van Christoffel Columbus*.

en gaf den eersten stoot, dat Cubágua weldra bevolkt werd.

Von Humboldt is van oordeel, dat door de werking der zee de zuidelijke bergketen van het eiland Margarita en de noordelijke van het schiereiland Araya van elkaar zijn losgerukt en dat de eilanden Coche en Cubágua het overschot zijn van dit ondergedompelde land. Inderdaad strekt zich Cubágua van het Oosten naar het Westen uit, verheft zich ter nauwernood boven het niveau der zee en vormt twee kanalen, het eene ten Noorden, dat het van Margarita scheidt en het andere ten Zuiden langs de vaste kust. Dit eilandje Cubágua meet niet meer dan drie mijlen in den omtrek en er is volslagen gebrek aan water en brandhout. Niettegenstaande deze ongunstige omstandigheden werden destijds die dorre oevers bevolkt met een menigte bewoners. De belangrijkheid van dit stukje grond steeg zelfs in die mate, dat in 1515 Koning Karel V het den naam van Nieuw-Cadix gaf met rechtsmacht over het veel grootere Margarita. In 1527 had het een eigen gemeentebestuur (waarvan het monumentale steenen schild nu nog in het Museum van Carácas bewaard wordt), met acht leden-rechters, door het volk gekozen, verder een kerk met klooster der Paters Hieronimitanen, paleizen, bruggen en straatwegen, alles zoovele bewijzen van voorspoed en beschaving en van een rijk bloeienden handel met Europa, waarvoor het in Venezuela de eerste grondslagen legde.

Na de ontdekking van oesterbanken ook bij het eilandje Coche, bracht dit eilandje alleen 1500 mark (één mark is ongeveer 240 gram) aan paarlen per maand op en tot 1530 bedroeg de waarde der paarlen, die jaarlijks naar Europa gezonden werden, tot meer dan één millioen duros (à 2.50 gld.). Als men hierbij nog rekening houdt met de geldswaarde van dien tijd en hoeveel er van de totale productie werd achtergehouden en verduisterd, kan men eenigszins nagaan hoe reusachtig groot die productie van paarlen toentertijd moet geweest zijn. Ook het volgende doet nog beter uitkomen, welke een rijke bron van inkomsten deze visscherij voor de Kroon van Spanje opleverde. In datzelfde tijdsverloop bedroeg de

totale opbrengst van *alle* mijnen van Amerika niet eens twee millioen duros en de legendarische rijkdom, die de beroemde vloot van Obanda in Spanje aanbracht, bedroeg niet meer dan 2600 mark (à 240 gram) zilver.

Terzelfder tijd dat de voorraad paarlen bij Cubágua uitgeput raakte, werden bij Margarita weer nieuwe oesterbanken ontdekt, waaronder een genaamd „*del Espiritu Santo*” (van den H. Geest), die een mijl lang was en nog een andere van een halve mijl lengte, benedenwindsch van de plaats, waar tegenwoordig de haven Porlamar ligt. Eveneens werden de paarlen in groote hoeveelheid gevonden nabij de eilanden Los Testigos op ongeveer 90 K.M. en bij Los Frailes op 20 K.M. ten Noord-Oosten van Margarita gelegen, alsmede op de banken, die zich van de Oostpunt van het schiereiland Paria tot aan Kaap La Vela uitstrekken. „Alle geschiedschrijvers, zegt von Humboldt, verklaren eenstemmig, dat de eilanden Margarita, Cubágua en Coche, de Punta Araya en de monding van de Rio Hacha (tegenwoordig tot Columbia behoorend, gelegen aan de Westzijde van het schiereiland Guajira) in de XVIe eeuw even beroemd waren om hun paarlen als de Perzische Golf en het eiland Capobrano in de Oudheid.”

Evenwel tengevolge van de onverzadelijke hebzucht der onderzoekers, die achtereenvolgens alle bekende vindplaatsen der paarloesters totaal hadden uitgeput, toen bovendien de Indianen door wreede mishandeling nagenoeg geheel waren uitgeroeid, werd ten slotte de paarlvisscherij geheel vernietigd en hield deze met het jaar 1683 totaal op.

Als men de namen van de eerste kolonisten, die met eere mogen genoemd worden, uitzondert, zooals Herrera, Rojas, Salcédo, Castañeda, Lopez, Ortiz, Rosas, Fernandez, Gonzalez, Rios, Cedeño, Rodulfo, Campo en enkele anderen, heeft die vroegere legendarische gouden tijd op Cubágua geen andere sporen nagelaten dan de ruïnen van de oude bouwwerken, die nu onder stuifzand bedolven zijn en waar nu nog slechts onkruid en distels welig tieren.

II.

Sedert de vroegste tijden, toen de vóórhistorische mensch bij het zoeken van weekdieren voor zijn voedsel de paarl vond en verbaasd stond over haar betooverende schoonheid, heeft dit kleinood een eerste plaats bekleed onder de lijfsieraden voor man en vrouw zoowel bij de onbeschaafde als bij de cultuurvolken. Natuuronderzoekers hebben getracht het geheimzinnige van haar ontstaan te ontsluieren. Gelukzoekers en kooplieden waren belust ze op te sporen en te verhandelen. Voor alle klassen der maatschappij was het een genot ze te bezitten. Bescheiden van schittering behoeft zij geen kunstbewerking om haar waarde nog meer te doen uitkomen, daar zij in zich zelf geheel volmaakt den mensch in handen komt. Algemeen vindt zij bewondering en dient zij als een embleem van zuiverheid. Zij geniet de gunst zoowel van den wilden natuurmensch als van personen van de hoogste beschaving. Lang reeds voor de Grieken en Romeinen ze kenden, tooiden zich er de oude Aziaten mede, zoo ook later de inboorlingen der Nieuwe Wereld even goed als de Spanjaarden, die hun land veroverden.

Nog niet zoo lang geleden heeft de Amerikaan Dr. George F. Kunz een interessant boek geschreven over „*De Paarl*”. Dit boek is de vrucht van 10 jaar onderzoek en studie. Om met kennis van zaken dit boek te kunnen schrijven hebben keizers en koningen even zeer als multimillionnaires eerst de kostbare sieraden van hun kroonen en schatkamers voor zijn oogen uitgesteld.

Een der meest belangrijke hoofdstukken van zijn boek is dat gewijd aan de historische paarlen van bijzonder groote waarde. Op de eerste plaats vermeldt hij de beroemde paarl van Cleopatra, die de grootste paarlen bezat, die in de Oudheid bekend waren. Plinius schatte de paarl, die zij in azijn opgelost bij een gastmaal ter eere van Antonius opdrook op een waarde van twee millioen gulden. — De paarl, afkomstig van Panamá, die in 1579 aan Philips II van Spanje werd aangeboden, had de

grootte van een duivenei en de vorm van een peer. Deze had destijds een waarde van een half miljoen gulden. — Julius Cesar gaf aan Servilia, de zuster van Cato van Utica, een paarl ten geschenke, die hij voor 6000 sester-ciën gekocht had, hetgeen omtrent 600.000 gulden in onze munt vertegenwoordigt. — De hertog van Buckingham, Engelsch gezant in Frankrijk, verblindde het hof van Anna van Oostenrijk door eens zijn kleed met paarlen ter waarde van 300.000 frs. te borduren. Zoo nam hij deel aan een bal bij de Koningin. Met opzet waren de paarlen zóó vastgeregen, dat ze een voor een loslieten en over den vloer werden uitgestrooid nog voor hij de salons van het Louvre verlaten had. — Een van de meest curieuze paarlen van den nieuweren tijd was die, welke de Hollander Semeria aan Lodewijk XIV in 1686 ten geschenke aanbood. Zij woog 100 gram en geleek vrij nauwkeurig op het borstbeeld van een man. Het overige deel van het lichaam was op kunstige wijze met stukjes goud en email aangevuld. — De Shach van Perzie bezit een paarl, die $2\frac{1}{2}$ c.M. diameter heeft en ruim 700.000 gld. gekost heeft. In 1899 werd bij Ceilon de beroemde *Hope Pearl* opgevischt, die tegenwoordig deel uitmaakt van de collectie Beresford. Zij heeft een peervorm en is 5 c.M. lang bij één c.M. omtrek. — Van de paarlvisscherij in Australië is de paarl afkomstig, bekend onder den naam van het *Zuiderkruis* en die bijzonder opmerkelijk van vorm is. Zij bestaat uit 7 paarlen, die aan elkaar vastzitten en samen een kruis vormen. Elk dezer paarlen is even prachtig en zij vertoonen enkel eenige afwijking ter plaatse waar ze aan elkander vastzitten. Zij werd gekocht voor 250.000 frs. — In het heiligdom der bedevaartplaats *La Virgen del Valle* op het eiland Margarita kan men een paarl bewonderen, die volkomen op een menschelijk been lijkt. Zij werd door een zieke, die wonderdadig van een kwaal aan zijn been genas, aan het heiligdom als sieraad voor het miraculeuze beeld ten geschenke gegeven als bewijs van dankbaarheid.

III.

De paarlvisscherij wordt op Margarita voornamelijk gedreven door de bewoners der dorpen langs den oever, voor het grootste gedeelte afstammelingen van den vermaarden stam der Guayquerís. — Von Humboldt, die in de eerste jaren der vorige eeuw Venezuela bereisde, zegt, dat tot in 1804 op Margarita de zuiverste afstammelingen van den Indianenstam der Guayquerís woonden. De Guayquerís van den Noordkant van het eiland, zoo zegt hij, beschouwen zich als van het zuiver onvermengde ras, omdat zij van meening zijn dat zij zich minder met de Indianen van den stam der Chaimas en met andere bronskleurige rassen vermengd hebben. Zij onderscheiden zich van hun naamgenooten van het Vasteland door de wijze waarop zij het Spaansch uitspreken n.l. met bijna op elkander geklemde tanden. Met trots wijzen zij den Europeaan de *Punta de la Galéra* (de punt van de galei), aldus genaamd naar het schip van Columbus, dat nabij die plaats voor anker lag en de haven van Manzanillo, waar zij voor het eerst in 1498 aan de Europeanen den eed van trouw zwoeren, welken vriendschapsbond zij nimmer verbraken en waardoor zij in den stijl van het Spaansche bestuur den titel van *getrouwen* verwierven. En dat zijn zij inderdaad. Ondanks hun nederigen stand en de schamele armoede, waarin zij leven en sterven, zullen zij nooit diefstal of een oneerlijkheid begaan in het bedrijf, waarin toch zooveel kostbaars aan hun handen wordt toevertrouwd. Verontwaardigd luisteren zij toe, wanneer men hun vertelt van de beschamende behandeling, waaraan de paarlvisschers en duikers in Azië worden onderworpen door hun een purgatief in te geven om zoo de paarlen weer in bezit te krijgen, die zij geroofd en ingeslikt hebben.

Zij zijn buitengewoon geschikt voor den meest vermoeienden arbeid en kennen het duikersvak in de perfectie. Van hun jeugd af daarin geoefend stellen hun krachtige organen hen in staat tot op 20 vadem diepte te

duiken en op die diepte geruimen tijd onder water te blijven. Bovendien is het duiken op die onbekende plaatsen wegens ontmoetingen met *walvisschen*, haaien en andere *zeegedrochten* niet zonder groot gevaar. Een duiker vertelde den Heer Brito Gonzalez, dat hij eens door een heele school *reuzenvisschen* werd aangevallen en dat hij met zijn bijl eerst een groote slachting onder hen moest aanrichten om hen op de vlucht te drijven. Tegenwoordig heeft men op Margarita 200 duikers, die recht hebben op dien titel.

De tegenwoordige afstammelingen der Guayquerís zijn van denzelfden aard als degenen, die ook Generaal Arismendi behulpzaam waren bij den kranigen opstand tijdens den Onafhankelijksoorlog, dezelfden die Bolivar den Bevrijder in 1816 ontvingen en hem vergezelden bij den veldtocht in Venezuela, en die de bewondering van den Spaanschen Opperbevelhebber Murillo verwierven bij de heldhaftige verdediging van Juan Griégo, aangevoerd door den onversaagden Adriano, type van hun ras¹⁾. De kinderen hebben dezelfde deugden als hun grootouders: hun kracht, standvastigheid, rechtschapenheid en beproefde dapperheid. Alleen met dit verschil dat zij nu die goede karaktereigenschappen in beoefening brengen uitsluitend bij hun vruchtbaren en vredelievenden arbeid der paarlvisscherij.

IV.

Deze paarlvisscherij op de kusten van Margarita levert inderdaad het beste bewijs voor de schranderheid, de arbeidzaamheid en de ongekreukte trouw der bewoners van dit eiland. Het patent-systeem door de Regeering van het land ingevoerd op het gebruik van dreggen, op duikers en duikerhelmen brengt deze loonende industrie onder het bereik van ieder, die ze wil uitoefenen. In den tijd van de groote vangst en voor een campagne, die 6 tot 7 maanden duurt, worden er 3,402 paten-

¹⁾ Zie over dezen Vrijheidsoorlog het artikel ADMIRAAL PEDRO LOUIS BRION in *de West-Indische Gids*, IIIe jg. bl. 361 en vlg. en 431.

ten uitgegeven voor dreggen tegen 30 bolívar (à 0.50 gl.) per maand en tot 548 patenten voor duikers tegen 400 bolívar per maand. Dit vertegenwoordigt dus een personeel van 4000 man, die zich met dit bedrijf, dat over het geheel als loonend te beschouwen is, bezig houdt. De eischen van den arbeidersstand, die tegenwoordig de wereld beheerschen, worden op Margarita steeds praktisch en op vredelievende wijze opgelost. Allen die zich met de paarlvisscherij bezighouden, zijn sociï en deelgenooten in de winst. Zoowel de bemanning der booten, die de dreggen meevoeren, als degenen die in de vaartuigen de toestellen bedienen voor luchttoevoer der duikers, hebben ieder hun vastbepaald aandeel bij de verdeeling der winst. Er heerscht een volmaakte harmonie tusschen de reeders, duikers en matrozen, alles gebaseerd op een ongeschokt wederkeerig vertrouwen.

De schelpen of moederpaarlen, die men opvischt, worden naar de hutten overgebracht, gelegen op de onbewoonde eilanden Coche en Cubágua nabij de kust van Margarita. Daar worden de schelpen geopend en de paarlen eruit gehaald, die men binnen in het vleesch van den oester vindt. Een schelp bevat of wel een enkele grootere of een kleine paarl, soms ook meerdere groote of kleine paarls. De grootste paarl, die men hier in den laatsten tijd gevonden heeft, werd door den Heer Selim Abouhamad, de agent van de bekende firma S. & M. Abouhamad te Parijs, voor 80.000 bolívar (à f 0.50) gekocht. Deze Firma koopt op Margarita jaarlijks voor een som van ongeveer 4 millioen bolívar aan paarlen op. De totale productie aan paarlen op de kusten van Margarita schat men op 7 tot 8 millioen bolívar per campagne.

Wanneer alle schelpen zijn onderzocht en de paarlen eruit gehaald, worden de schelpen schoongemaakt, d. w. z. zij worden ontdaan van alles wat geen paarlemoer is en daarna gewasschen en verpakt om naar Europa verzonden te worden. Vroeger was de voornaamste handelsmarkt voor dit artikel Duitschland en Oostenrijk, tegenwoordig echter Spanje, Frankrijk en Italie. De prijs van één ton paarlemoer bedraagt 300 bolívar, vrij aan boord

in de Venezolaansche havens Puerto-Cabello of La Guayra. Op het einde van 1920 was er op Margarita een voorraad van 3000 ton paarlemoer in depôt, zijnde het product van den laatsten oogst.

Gedurende de jaren 1902 tot 1905 bereikte de paarlvisscherij op Margarita haar grootste uitgebreidheid. Een tallooze menigte rijke opkoopters, Russen, Duitschers, Franschen, Italianen en Spanjaarden streek over Porlamar, de zuid-oostelijke havenstad van het eiland neer, dat in die dagen werkelijk geleek op Californië, toen daar het eerste goud ontdekt werd. Doch het gemis aan een voldoende reglementeering der visscherij benevens het onsystematisch bedrijf van den monopoliehouder „*The Pearl Fisheries Company Limited*” was grootendeels oorzaak, dat de oesterbanken uitgeput raakten. In den laatsten tijd legt het Ministerie van Binnenlandsche Zaken een bijzondere zorg aan den dag om deze belangrijke industrie te organiseeren en in bescherming te nemen. Zij verdient dit ten volle, daar zij voor bijna de helft van de bevolking van het eiland een bestaan oplevert. De rijkswet, die nog niet lang geleden op dit punt van kracht is geworden, houdt rekening zoowel met de toekomst als met de behoeften van het tegenwoordige.

Men kan zeggen, dat de grootste opkoopters van paarlen op Margarita tegenwoordig de Syriërs (Armeniërs) zijn, die zich in de latere jaren op het eiland gevestigd hebben. Zij koopen ze of wel voor eigen rekening op, of als vennoten van handelshuizen in Carácas, de Venezolaansche hoofdstad. De voornaamste opkoopters zijn Fasén Ramía, George Haiek en S. & M. Abouhamad. Onder de inboorlingen, die zich reeds sedert tal van jaren met de visscherij en den verkoop van dit handelsartikel bezighouden, behooren vooral Dr. Louis Felipe Hernandez, die speciaal op technisch gebied een bijzondere bekwaamheid verkregen heeft, en uitgebreide handelsrelaties met Parijs onderhoudt. Verder Braulio Fermin Campo, Juan Salazar Fernandez, de Gebroeders Rosario en vele anderen. De beste uitrusting voor de visscherij bezit de Heer Manuel Rodulfo Brito, die deze visscherij

ook geregeld op de kusten van de Republiek Ecuador drijft, waar een grooter soort paarlen met eigenaardige kleurschakeering gevonden wordt, doch zij zijn niet zoo zuiver als die van Margarita. Een paarl noemt men onberispelijk en zuiver van gehalte op Margarita, wanneer zij volmaakt rond en een *buen oriënte* heeft, d. i. de juiste kleurschakeering, n.l. een witte tint met een schitterenden weerschijn gelijk de opaal.

V.

Onder bescherming der nieuwe wetgeving, die er op berekend is de aangroei van het product geregeld op peil te houden, zal de paarlvisscherij van Margarita in de naaste toekomst zeker een van de meest vruchtbare bronnen van rijkdom voor Venezuela worden. Daar de paarloester zich verplaatst en door zaad vermenigvuldigt, zorgt zij dus zelf gemakkelijk voor nieuwe vindplaatsen. Men heeft bevonden, dat van af de eilanden Los Testigos, ten Noord-Oosten van Margarita en van de kust van Rio Caribe in de Golf van Paria, tot aan Kaap Codéra er een overvloed van paarlen van erkende handelswaarde te vinden is. De Heer Gumersindo Torres, Minister van Binnenlandsche Zaken van Venezuela, heeft beloofd, dat de Regeering des lands al deze streken voor dit doel wetenschappelijk zal laten onderzoeken. Wanneer eenmaal dit plan is uitgevoerd en later in praktijk gebracht, zullen deze kusten, die nu woest en verlaten liggen, weer opleven en bevolkt worden met nijvere arbeiders en hetzelfde aanzien krijgen als het eiland Margarita nu te aanschouwen geeft, n.l. vrouwen, mannen en kinderen, die de campagne voorbereiden, het uitzeilen naar zee onder hoopvolle verwachtingen, een talrijke vloot van visschersvaartuigen op zoek naar de kostbare paarlen, het aanbrengen aan wal, het uithalen der paarlen, het sorteeren en de verkoop in de volmaakste harmonie, het terugkeeren naar de haven met de voldoening dat hun arbeid niet tevergeefs is geweest, alles ten bate van tallooze eerzame en werklustige arbeiders en hunne gezinnen.

VI.

Na het voorafgaande lijkt de vraag alleszins gewettigd of de paarlvisscherij ook rondom de eilanden onzer Kolonie Curaçao misschien niet eenige kans van slagen kan hebben.

Volgens von Humboldt en anderen schijnt er niet aan te twifelen, dat er langs de geheele kuststreek van Venezuela en een gedeelte van Colombia paarlen gevonden zijn, van het schiereiland Paria af tot aan Kaap Codéra en zelfs nog verder tot aan Kaap La Vela en bij de monding der rivier (Rio) Hacha. — Een enkele blik op de kaart van Venezuela is voldoende om te zien, dat ook onze Benedenwindsche eilanden Curaçao, Bonaire en Aruba in diezelfde lijn liggen op niet te grooten afstand van de kust van dat land.

Daar staat echter tegenover, dat historisch nergens blijkt, dat er ooit nabij onze eilanden *echte* paarlen gevonden zijn. Terwijl Columbus bij de ontdekking der eilanden Margarita, Coche en Cubagua de inboorlingen reeds omhangen zag met snoeren van paarlen, ontbreken dergelijke berichten uit dien tijd omtrent onze eilanden geheel en al. Zelfs wordt het vinden van paarlen in deze buurt positief vrij wel uitgesloten door de verklaring van Figueroa in 1520, dat de eilanden Curaçao, Bonaire en Aruba als *islas inútiles* moesten beschouwd worden ¹⁾, dus als nietswaardige eilanden, die niets opbrachten, welke verklaring toch zeker wel het vinden van paarlen in dien tijd geheel uitschakelt. Dit klemmt te meer als men weet, dat bij de ontdekking ook deze eilanden bewoond werden door dezelfde volksstammen, die de kust van Venezuela bevolkten, Indianen en Caraïben, die bijna uitsluitend leefden van de vischvangst en zich meestal voedden met weekdieren, zooals de schelpenhoopen bij de oude nederzettingen der bewoners dezer eilanden duidelijk aanwijzen.

Ondanks deze ongunstige verklaring van Figueroa blijft natuurlijk de mogelijkheid bestaan, dat toch in later

¹⁾ Zie Eerste Jaarverslag van het Curaçaosch G. T. en L. en Volkenkundig Genootschap, bl. 90.

tijd hier paarlen zouden gevonden zijn of nog kunnen gevonden worden. Immers, niettegenstaande deze eilanden als *islas inútiles* geboekt stonden, werden toch op Aruba in 1824 vrij groote stukken gedegen goud zelfs aan de oppervlakte gevonden en heeft de gouddelving hier bijna geregeld met meer of minder succes nog tot aan het begin van den Europeeschen oorlog voortbestaan.

Theoretisch beschouwd zal men in de omgeving van de eilanden Curaçao en Bonaire zeker wel de minste kans hebben paarloesters te vinden. Doch geheel anders verhoudt het zich met Aruba. Want alhoewel de drie Benedenwindsche Eilanden betrekkelijk dicht bij elkander, door dezelfde zee omspoeld en nabij de Venezolaansche kust gelegen zijn, bestaat er wat de hydrographische verhouding betreft een zeer groot onderscheid. — Curaçao en Bonaire liggen op een smalle bodemverheffing, die zich in Oostelijke richting van de Westpunt van Curaçao tot aan het eiland Orchilla bijna evenwijdig met de Venezolaansche kust uitstrekt. Aan beide zijden van deze strook ten Noorden en ten Zuiden en ook tusschen Curaçao en Aruba daalt de helling van dezen rug vrij plotseling tot een groote diepte van 1000 tot zelfs 2000 Meter. Aruba daarentegen vormt het boven de zee opstijgende eindpunt van een vooruitspringende bank, die een voortzetting onder zee is van het kustland van Venezuela, welke bank nergens dieper ligt dan 200 Meter. Wat de geringe diepte van den zeebodem betreft komt dus het eiland Aruba met zijn omgeving het meest met de paarleilanden Margarita, Coche en Cubagua overeen en zal dus theoretisch beschouwd de paarlvisscherij hier de meeste kans van slagen hebben.

Zoo men wil kan men ook in de beteekenis van den naam Aruba nog eenigszins een nadere bevestiging hiervoor vinden ¹⁾. Aruba, dat oudtijds ook onder den naam van Oruba voorkomt, zou volgens Dr. Ernst zijn saamgesteld uit de Caraïbische woorden *ora* = schelp en

¹⁾ Dat de namen onzer drie Benedenwindsche Eilanden van Spaanschen of Portugeeschen oorsprong zouden zijn, is historisch geheel en al uitgesloten.

oubao = eiland en zou dus *schelpeneiland* beteekenen, een naam, die op dit eiland volkomen van toepassing is. Want op geen onzer eilanden worden de zeeschelpen in zulk een groote hoeveelheid en verscheidenheid aangetroffen als juist op het strand van Aruba. Ook nergens heeft men de sporen van de oude nederzettingen der Caraïben in den vorm van hieroglyphen, lijkurnen en schelpenhoopen in zulk een menigte gevonden als op dat eiland.

Dat er in het ondiepe Lagoen langs de Zuidkust van Aruba bij de mangrove-boschjes ook een soort oesters gevonden wordt, wagen wij niet als een bewijs aan te halen, dat de kans, om daar ook *paarloesters* te vinden, des te grooter maakt. Want ook in de inhammen en baaien van Curaçao en Bonaire, waar de oevers nog met mangrove (*Rhizophoren*) begroeid zijn, worden deze aangetroffen. „Reeds sedert de tijden van Columbus dateert het zeggen”, zegt Prof. Dr. W. F. R. Suringar, „dat in West-Indië de oesters aan de boomen groeien. Dit is dan ook inderdaad het geval. De in zee gedompelde wortels der *Rhizophoren* zijn niet zelden, voor zoover zij onder water reiken, met een dicht aaneengesloten massa oesters omkorst. Evenwel bestaat de inhoud uit magere beestjes, die de moeite van het openen niet beloonen” ¹⁾.

Het hoog zoutgehalte van het zeewater in deze binnenbaaien en het dicht opeengroeien langs de wortels der *Rhizophoren* heeft deze oesters gedegenereerd. Maar deze factoren zijn ook voor de ontwikkeling der *paarloesters* al even ongunstig.

VII.

Een beter inzicht in deze zaak en juister gegevens verkrijgt men uit het Rapport van Dr. J. Boeke, thans Hoogleeraar te Utrecht, die in 1905 een uitgebreid onderzoek instelde naar de visscherij op onze eilanden in West-Indië ²⁾.: „Bij Aruba worden ook parels gevonden, en wel

¹⁾ Zie het Tijdschrift van het Nederl. Aardrijkskundig Genootschap (1886) Serie II, dl. III, 394.

²⁾ Rapport betreffende een voorloopig onderzoek naar den toestand van de Visscherij en de Industrie van Zeeproducten in de Kolonie Curaçao uitgebracht door Dr. J. Boeke. I dl. 1907. Den Haag. F. J. Belinfante. — bl. 154.

volgens de opgaven der Arubiaansche visschers op 5 plaatsen, nl. vlak buiten het Lagoen, ten Oosten van Paardenbaai, op een diepte van 5 tot 10 vadem, in het Lagoen ten Oosten van Paardenbaai op een diepte van 2 vadem, langs de Noordwestkust van Aruba op een diepte van 5 tot 12 vadem, bij Punta Brabo en bij Bas-sóra. De parels, die werkelijk op een dezer plaatsen gevischt zijn, zijn echter veelal uiterst klein en van geringe waarde. De parels, die op Aruba als Arubiaansche parels worden getoond en verkocht, zijn voor het grootste deel uit Paraguaná¹⁾ ingevoerd. Die welke ik op Aruba zag, waren onregelmatig van vorm en zwak van glans. Over de waarde ervan kan ik niet oordeelen.

„Voor eenige jaren is door een Franschman Masseau langs de kusten van het eiland naar parels gezocht, doch zooals men mij meedeelde, zonder eenig succes.

„Gedurende mijn verblijf op Aruba heb ik op verschillende plaatsen, waar pareloesters heeten voor te komen, met de bij de uitrusting behorende oesterkorren naar pareloesters gevischt, doch zonder eenig resultaat. Slechts werden een paar doode schelpstukken opgehaald, die van pareloesters afkomstig konden zijn. Daar mij de tijd ontbrak, om de gronden systematisch en volledig te onderzoeken, heb ik mij tot deze enkele poging beperkt, te meer daar juist bij het begin van het onderzoek door een Hollander den Heer Dusseldorf bij het Gouvernement van Curaçao vergunning was gevraagd, om de kustwateren van onze Benedenwindsche Eilanden systematisch op het voorkomen van parels en parelmoer te mogen onderzoeken en de Heer Dusseldorf zich bereid had verklaard, van zijne bevindingen gedurende dit onderzoek rapport uit te brengen. Toen ik uit Curaçao naar Holland vertrok, was evenwel met dit onderzoek nog geen begin gemaakt, zoodat ik over de resultaten ervan niets kan meedeelen²⁾.

„Het onderzoeken van gronden naar het al of niet voor-

¹⁾ Een schiereiland van Venezuela ten zuiden van het eiland Aruba gelegen.

²⁾ Voor zoover bekend, heeft dit onderzoek ook later evenmin plaats gevonden. (P. A. E.).

komen van pareloesters is een zeer tijdroovend werk, daar men regelmatig de gronden met dreggen moet bewerken even systematisch als men een stuk land, dat men bebouwen wil, met den ploeg bewerkt. Eerst na langdurig onderzoek zou men in staat zijn over den rijkdom van de gronden om Aruba aan parels een oordeel te vellen.

„Ook over de vraag of het mogelijk zou zijn, paarloesters van de banken bij Margarita naar de gronden bij Aruba over te brengen en ze daar te kweken, kan ik geen oordeel uitspreken. Uit het feit, dat er parels bij Aruba gevonden worden, blijkt dat de pareloesters er kunnen groeien. Uit het geringe succes, dat het onderzoek ernaar tot nu toe gehad heeft, blijkt evenwel dat de omstandigheden er toch in elk geval niet zeer gunstig voor zijn. Ook in het Schottegat ¹⁾ zijn, zooals mij werd verzekerd, enkele parels gevonden. Of dit echter de echte parels, van den pareloester afkomstig, zijn geweest, weet ik niet. Of zij derhalve daar zouden kunnen worden gekweekt, zou een daarop gericht onderzoek moeten leeren.

„Of zulk een kweekerij finantieel succes zou kunnen hebben, is evenmin te zeggen. Dit hangt af van de levensvatbaarheid van de oesters, dus van het percentage, dat bij het overbrengen van de oesters van de banken bij Margarita naar onze eilanden in leven blijft, van het al of niet zeldzaam voorkomen van de parels, dus van het gemiddelde aantal parels, waarop men bij een bepaald aantal oesters rekenen mag, van de snelheid waarmee de parels groeien (de geheele levensduur van de W. I. pareloesters is slechts kort en wordt op 7 à 8 jaar geschat) en van de vruchtbaarheid der oesters. Over dit alles kan ik geen oordeel uitspreken.” (l. c. blz. 156).

Nijmegen, Januari 1922.

¹⁾ Een diepe ruime binnenbaai, die het verlengde is van de haven (de St. Annabaai) van Curaçao. (P. A. E.).

Naschrift van de Redactie:

In bovenstaand belangrijk artikel „verbeteringen” aan te brengen, zooals de geachte schrijver mij verzocht, zou mij ten eenenmale niet passen en ook onmogelijk zijn. Maar wel wil ik gaarne nog eenige woorden toevoegen aan hetgeen de schrijver zoo vriendelijk is uit het reeds jaren geleden door mij ingediende rapport over de visscherij in de kolonie Curaçao aan te halen. Toen ik de daarin vervatte beschouwingen over de parelvisscherij neerschreef had ik gehoopt, dat die zouden voeren tot een hernieuwd en uitgebreider onderzoek ter beantwoording van de vraag, of er kans zou kunnen bestaan, een winstgevende parelvisscherij ook voor onze Benedenwindsche Eilanden in het leven te roepen. Doch helaas, tot een verder onderzoek in deze richting is het blijkbaar nooit gekomen, ten minste van de resultaten van een dergelijk onderzoek heb ik nooit iets vernomen. Helaas — want evenals ik nog steeds, juist als toen ik het rapport schreef, er van overtuigd ben, dat een verbetering van de verschillende takken van de visscherij in den daarin door mij aangegeven zin niet alleen mogelijk zou zijn, maar in allerlei opzichten zou kunnen leiden tot vermeerdering van de welvaart in onze kolonie, mits de zaak slechts krachtig aangepakt en met volharding doorgezet werd, zoo meen ik ook, dat een hernieuwd onderzoek naar de mogelijkheid van een pareloestervisscherij om en bij onze eilanden alleszins gewettigd zou zijn en misschien tot verrassende resultaten zou kunnen leiden. Ik heb hier speciaal het oog op Aruba en de overige Benedenwindsche Eilanden.

Zekerheid is hieromtrent natuurlijk niet te geven. Nauwgezet systematisch onderzoek zou ons hier nog veel moeten leeren. Want wel zijn, zooals volkomen terecht door den Heer Euwens wordt aangegeven, de verhoudingen van de zee en den zeebodem om Margarita en Coche in vele opzichten te vergelijken met die om Aruba, en zou dus hier de meeste kans op een positief resultaat bestaan, maar er komen toch ook hier bij nadere beschouwing verschillen te voorschijn, die wellicht de balans in voor Aruba ongunstigen zin zouden kunnen doen omslaan.

Zooals de Heer Euwens terecht opmerkt, leert een blik op de kaart ons, dat van onze Benedenwindsche Eilanden vooral Aruba veel overeenkomst in ligging vertoont met Margarita, Cubagua en Coche. Terwijl Curaçao en Bonaire met de Aves en Roques op een onderzeesch plateau liggen, dat door een diepe geul van het vasteland is gescheiden, ligt Aruba (met los Monges) binnen de 200-meter dieptelijn, evenals meer naar het O. toe Blanquilla met

los siete Hermanos en Margarita met Cubagua en Coche. Maar die ondiepe kuststrook is bij Margarita veel breeder en strekt zich daar zelfs tot ten N. van Blanquilla uit, terwijl zij bij Aruba vlak om het eiland heen gaat. Daarbij is bij Aruba de kustlijn ten gevolge van het ver uitspringen van de schiereilanden Goajira en Paraguana veel onregelmatiger dan ten Z. van den nauwen door-gang tusschen Margarita en het in de richting van den stroom liggende schiereiland Araya. Deze verschillen zullen nu ongetwijfeld van invloed zijn op de stroomverhoudingen in de beide gebieden.

De aequatoriaalstroomen, die uit den Atlantischen Oceaan van 't oosten het Caraibische Bekken binnendringen, zullen, wat het zuidelijke deel van dit bekken betreft, vooral ten N. van Blanquilla afvloeien en hun weg naar het westen vervolgen door de diepe geul ten zuiden van het plateau van Curaçao en vooral ten N. van deze langgestrekte ondiepte. Over de zoo ondiepe breede kuststrook, waarop de Margarita-groep ligt, zal maar weinig water van deze stroomen vloeien, daar nog een groot gedeelte door de barrière van 4—6 vadem diepte ten oosten van deze groep wordt tegengehouden. De koude onderstroomen zullen deze groep dus niet bereiken. Wat wel zijn invloed zal doen gelden, dat is de warme bovenstroom, door den N.O. passaatwind in Z.W. richting gedreven, die het water op de Venezolaansche kusten verhoogt, en langzaam langs deze kust over de ondiepten naar het westen afstroomt. Met dezen stroom zal ook het zoete water, door de Amazone en de Orinoco in zee gedreven, dat, daar het lichter is dan het zoute water van de aequatoriaalstroomen, in de bovenste lagen van de zee blijft, mede in Z.W. richting gevoerd worden. Zoo zullen dus om de eilanden van de Margarita-groep, en wel vooral aan de zuidzijde, in de passage waar Coche en Cubagua liggen, doch ook (dank zij de uitgestrektheid van de ondiepte, van Blanquilla en los siete Hermanos tot aan Margarita toe), aan de noordzijde van Margarita zwakkere stroomingen in het water overheerschend zijn, het water zal een minder hoog zoutgehalte bezitten en de koude onderstroomingen zullen ontbreken.

Dit is op zichzelf reeds gunstig voor de ontwikkeling van de bodemfauna, speciaal van de pareloesters, en daarbij zal de hoeveelheid plankton (de kleine in het water zwevende organismen, waarmede de oester zich voedt) hier ten gevolge van de zelfde factoren grooter zijn. De planktonorganismen zullen ten gevolge van de zwakkere stroomingen spoediger bezinken, het voedsel

zal dus overvloedig zijn, en ook dat is uitermate gunstig voor den groei van den pareloester. Al deze factoren bij elkaar genomen maken het dus zeer begrijpelijk, dat juist daar de pareloester zoo welig tiert, dat zelfs de geweldige roofvisserij, waaraan de oesterbanken hier sinds eeuwen telkens en telkens weer hebben blootgestaan, en die in het artikel van den Heer Euwens zoo goed beschreven wordt, niet in staat is geweest de oesterbanken uit te putten, de oesterfauna te vernietigen.

Gaan wij nu na de verhoudingen om en bij Aruba, dan hebben wij daar wel de stroomingen in N.W. richting in de diepe geul tusschen het plateau van Curaçao en Bonaire (met los Aves, los Roques en Orchilla) maar deze stroom buigt, door de kust van het schiereiland Paraguana naar het noorden gedreven, daar in noordwaarsche richting af, vindt een uitweg in de diepe geul tusschen Curaçao en Aruba, en gaat niet dieper (volgens de metingen van Pillsbury) dan ± 45 vadem. Onder deze diepte bestaat een sterke en constante onderstrooming van kouder water van een iets hooger zoutgehalte in Z.O. richting, die waarschijnlijk niet tot aan Grenada doorgaat, daar zij door de barrière ten W. en N.W. van Margarita wordt tegengehouden. Dichter bij het vasteland gaat de oppervaktestroom volgens Pillsbury zelfs niet dieper dan 25 vadem, en dit verschilt trouwens in de verschillende jaargetijden. Wij hebben hier dus vrij samengestelde stroomverhoudingen, die ook hun invloed doen gelden op het water tusschen Aruba en het vasteland. Eerst ten westen van Goajira komen weer eenvoudiger verhoudingen te voorschijn.

Hierdoor zullen dus, hoewel de stroomverhoudingen bij Aruba en Margarita in groote trekken veel overeenkomst vertoonen, de verschillende factoren voor den groei van den pareloester toch over het algemeen bij Aruba niet zoo onverdeeld gunstig zijn als zij dat bij Margarita zijn, en vooral, zij zullen niet zoo constant zijn en niet gedurende het geheele jaar gunstig blijven. Zij zijn te wisselend om zoo à priori te kunnen zeggen dat de gronden om Aruba even gunstig zijn voor de ontwikkeling van den pareloester als bij Margarita, maar aan den anderen kant bieden zij toch te veel goeds, om, zooals ik in den beginne zeide, niet een nauwkeurig onderzoek en een proefneming te rechtvaardigen.

Dat dergelijke stroomverhoudingen werkelijk van beslissenden invloed zijn voor het al of niet voorkomen en het meer of minder welig tieren van den pareloester, blijkt ook hieruit, dat, zooals ik reeds boven zeide, ten westen van Goajira weer eenvoudiger

532 DE PAARLVISSCHERIJ BIJ HET EILAND MARGARITA.

stroomverhoudingen (langzamer stroom, warmer water, geringer zoutgehalte) optreden. Volgens von Humboldt (zie het artikel van den Heer Euwens) was dan ook juist weer de streek van de monding van de Rio Hacha (Columbia, ten W. van Goajira) in de XVIde eeuw even bekend om de parels, die er gevonden werden als Margarita en de Perzische Golf.

Utrecht, Januari '22.

J. BOEKE.